

Izhaja vsak petek.

Uredništvo:

Kopitarjeva ulica štev. 6.

GLASNIK

Naročnina znaša:

celoletna . . . . K 4.-

pololetna . . . . „ 2.-

četrtletna . . . . „ 1.-

Posamezna štev. „ 0.10

AVSTRIJSKE KRŠČANSKE TOBAČNE DELAVSKE ZVEZE.

Št. 20.

V Ljubljani, dne 16. maja 1913.

Leto VI.

Kapitalistična brezskrbnost.

Kako skrbi vevška papirnica za varnost svojih delavcev, kaže sledeči slučaj: Pred tremi tedni je bil zaposlen v tovarni Jakob Marolt iz Podmolnika. Bil je zaposlen pri takozvanem »plajhu«, čistilnici, ter je natikal jermen na transmisijsko. Pri stroju pa ni bilo nobene varnostne naprave, nobene ograje, tako da je uboega reveža transmisijska zagrabilila, mu odtrgala vse udce ter je bil revež v par trenutkih ves raztrgan in mrtev. Lahko si je misliti, s kakšnimi občutki je vdova, ki je v blagoslovljenem stanju sprejela to poročilo. Tovarna ima na vesti zopet eno življenje več. Ako bi g. ravnatelj o pravelem času preskrbel za varnostno ograjo, katera je v zakonu predpisana, bi se to ne bilo zgodilo. Gospod ravnatelj se to sicer sedaj dotično ograjo napravil, vprašanje je le, ali zaradi nas delavcev ali le radi žandarjev. Bomo videli, ako bodo gotovi gospodje tudi v tem slučaju pokazali toliko energije in toliko natančnosti v izpolnjevanju svoje službe, kakor so jo kazali povodom stavke, ko se je šlo za ubogo delavstvo, ki se je borilo za svoje pravice. Vdova ki se je sedaj že tri tedne brez sredstev za življenje. Tovarna je sicer, kakor upamo, naznanila slučaj nezgodni zavarovalnici v Trstu, od katere pa do danes še ni prišla nikakršna rešitev in nikakršna podpora. Prošnjo vdove tovarna odklanja, češ, da se ni dobila iz Trsta nikakršnega odgovora. Tržaški zavarovalnici se pa seveda tudi ne bo poseben mudilo. Vprašanje nastane le, od česa naj revna vdova brez premoženja s štirimi malimi otroci živi dotlej, da se ji njena zakonita pravica proti nezgodni zavarovalnici prizna. V tem slučaju bi bila po našem skromnem mnenju pač dolžnost g. ravnatelja, preskrbeti, da se vdovi začasna podpora ali pa predujem na račun nezgodne zavarovalnice. To pa tembolj, če se upošteva, da je mezdgo zakrivil g. ravnatelj, ker ni, kar je njegova zakonita dolžnost, preskrbel zadostne varnostne naprave, da bi nezgodo že v naprej preprečil.

Glasnik

Avstrijske krščanske tobačne delavske zveze.

Z Viča. Minuli teden v sredo zvečer po šmarnični pobožnosti je bila v tukajšnji župni cerkvi z dvema svojima otrokoma sprejeta v katoliško cerkev protestantinja 24 letna Elizabeta Strašek, roj. Bauer, delavka c. kr. tobačne tovarne. Spreobrnenka je rodom Ogrinja. Prej je delala v tovarni

J. Jörgensen:

Naša ljuba Gospa Danska.

VIII.

Dve leti je preteklo. Herman Ronge se je zadovoljil, da je pod vodstvom svojega očeta služil kot navaden pisar in pustil vse načrte, da bi druge učil in poboljševal. »Najprej mora biti človek sam dober, preden more poboljševati druge.« je navadno rekel, »in le svetniki morejo ustanoviti redove.«

Stari J. F. Ronge je po boleznih in ozdravljenju svojega sina našel najboljše misli o katoliški veri, pred vsem pa o redovniškem življenju. Takoj se je razvnel, ako je kdo slabo govoril o samostanih ali redovnikih; pred vsem je trdil, kolikvega pomena za duhovnika je neoznjen, sam s svojim Bogom, prost vseh posvetnih ozirov in skrbi. Zdaj je našel, kar je prej pogrešal — nekaj, kar je značilo očeta in sina; našel je končno vendarle ključ, s katerim je mogel odpreti srce svojega ljubljenega, edinega sina. Večkrat sta si skupaj oživljala spomine na čas, ko je Herman ležal bolan na Nemškem in stari Ronge ni nikdar mogel dovolj

v Fürstenfeldu. Prestop v katoliško vero je storila prostovoljno, ker je uvidela, kje je resnica, kje ne. Mnogo so k izpreobrnitvi pripomogle njene vrle tovarišice v tobačni tovarni. Ne samo, da so ji o katoliški Cerkev mnogo pojasnovala, ampak tudi v ta namen opravljale razne pobožnosti, da bi sicer blago Elizo Marija čimprej privabila v naročje katoliške Cerkev. In Marija jih je uslišala ravno o lepem šmarničnem mesecu. Ker je bila Eliza že precej dobro poučena v naukah katoliške Cerkev, je bilo mogoče, da se je v enem tednu vse uredilo, da je v enem tednu prejela pet sv. zakramentov. G. pastor Hegemann je dva dni prekosno zvedel, kaj se godi z Elizo Bauer. In ko je zvedel, je prišel v Rožno dolino v njeno stanovanje, pa je moral slišati v veliko presenečenje od gospodinje: Eliza ni več vaša, ampak naša. Bauer je bila edina protestantinja v tukajšnji župniji in v tobačni tovarni. S svojim izstopom je zbrisala tudi to izjemo.

× × ×

DELAVKA.

Težavno je dobiti zanesljiv statističen pogled o ženskem delu v raznih državah, ker marsikje se za statistiko nič ne stori in ni tudi enotnosti glede na statistične poizvedbe. Razporednica sama, ki jo objavljamo, nam torej ne nudi natančnejših podatkov.

	Štelo se je leto	Število žensk, ki si same kruh služijo	Zenske v odstotkih
Nemčija	1907	9.492.881	45,5
Avstrija	1900	5.684.984	51,5
Ogrska	1900	2.885.235	45,1
Rusija	1897	5.276.112	24,9
Italija	1901	5.284.064	50,1
Švica	1900	1.556.577	46,9
Francija	1906	4.693.412	53,3
Španija	1900	1.351.792	39,9
Belgija	1900	948.229	45,9
Nizozemsko	1900	433.546	37,8
Dansko	1901	352.947	44,9
Švedsko	1900	551.021	38,4
Norveško	1900	277.613	39,5
Anglija	1901	5.309.900	44,9
Združene amer. države	1900	5.329.502	38,4

Žensk, ki si same svoj kruh služijo, je torej, kakor nam ta razporednica dokazuje, jako veliko. Prvo mesto zavzema Francija, na zadnjem je Rusija. V tej statistiki seveda niso navedene služkinje, nadalje posli na deželi. Dokazuje nam pa, da sedanje zmedene družabne razmere silijo žensko bolj kot kdaj prej, da se mora iztrgati rodbini in da mora sama skrbeti, kako da naj se preživi. Če je to za človeško družbo dobro ali slabo, naj presojajo filantropi. Kot realni socialni politiki moramo z dejstvom, ki zdaj obstoja, računati. Kolo časa, ki ga zdaj vrta kapitalizem, pohlep po denarju, je spravil

podse tudi žensko. Nobene lamentacije, nobeno modrovanje tega ne izpremenijo.

Izpremenjeno lice proizva pa zahteva, da se mora dati v prvi vrsti delavkam več pravic. Biti mati je nraveno poklic ženske, biti glavica rodbine, ta želja tli v srcu vseh žensk. Zblodeni pojmi sedanje družbe, ki je zavrgla načela krščanske pravičnosti in ki dere v propad, so to preprečili. Kdaj da se družba zopet vrne v naročje matere Cerkev, je v rokah božje pravičnosti, kdaj da zopet zmagovalno zavladajo katoliška načela, ki so ob času, ko je bila katoliška cerkev močna, osrečila vse stanovce, je tudi v božjih rokah. Tega ne smemo nikdar prezreti in zato moramo tudi vsak po svojih skromnih močeh in silah skrbeti, da se tudi našemu delavstvu verske svetinje ohranijo. Vsak in vsaka mora tozadevno izvrševati apostolsko in misijonsko delo. Naše poštene delavke to znajo. Naših slovenskih delavskih deklet je veliko in prav je, da so članice v Marijinih družbah bodisi v Ljubljani, pri Dev. Mar. v Polju ali na Jesenicah in drugod.

Več pravic delavkam! Morajo jih dobiti. Danes tvornice, tudi tiste, kjer delajo v pretežni večini same delavke, nadzirajo moški obrtni nadzorniki. Vsa čast vestnim obrtnim nadzornikom, a boljše bi bilo, če bi podjetja z delavkami obrtne nadzornice ženske nadzirale.

V bolniških blagajnah imajo delavke aktivno in pasivno volilno pravico, deloma aktivno jo imajo tudi v občinski upravi, nimajo jo pa v deželnih in v državnih zakonodajalnih zborih vsaj pri nas ne. Drugod tu in tam pač, kar je našim bravkam znano. Gre pa za to in popolnoma pravično je, da delavka, ki si samostojno svoj kruh služi, tudi v postavodaji soodločuje.

5.684.984 milijonov delavk si je že leta 1900. samostojno v naši Avstriji služilo kruh. To število je zdaj že gotovo večje. Ženske so sposobne pametno in previdno presojati tudi politična vprašanja, v dolgoletnih organizacijskih izkušnjah smo se o tem prepričali; kot debaterke se po odborih tudi delavke izbornostno izkažejo, diplomatinje so ženske boljše kot najbistrejše in najprevidnejše diplomate. Kdor misli, da ženske ne znajo molčati, se moti. Dedi so bolj klepetavi in več čenčajo kot ženske, tudi to so nas izkušnje naučile. O svojih težnjah so pa delavke gotovo bolj poučene, kakor moremo to moški delavci biti.

Na Angleškem bijejo zdaj takozvane sufražetke boj za splošno in enako žensko volilno pravico. Te dni je

angleška zbornica predlog o ženski volilni pravici odklonila. Boj je zelo hud. Sufražetke požigajo, uničujejo pisma po nabiralnikih. Ni prav, kar delajo, a umljivo je, ker je na Angleškem 5 milijonov 309.900 delavk! Angleške delavke se teh napadov ne udeležujejo, ker hočejo po svojih strokovnih organizacijah si tudi politične pravice izvojevati. Sufražetke so takozvane dame, fine gospe in gospodične. Taktika sufražetek je gotovo pogrešana, se mora obsoditi, a v sedanji družbi je umljiva in jo tista družba, ki meče vero med prazno šaro, nima pravice obsojati. Verna žena, verna delavka po potih sufražetek ne bo hodila!

Angleška poslaniška zbornica je zavrгла po dvadnevni razpravi 6. majnika z 266 proti 219 glasovom žensko volilno pravico. Zanimivo je, da je proti volilni pravici govoril angleški ministrski predsednik Asquith, za njo se je pa zavzel angleški zunanji minister Grey.

Medtem ko so na Angleškem za nekaj časa pokopali žensko volilno pravico, so pa v ustavnem odseku norveške zbornice soglasno sklenili, da se raztegne ženska volilna pravica, ki obstoja že v občini, tudi na državnem zboru.

Ženska volilna pravica gre naprej!

Pri nas. Za delavstvo in za katoličanstvo bi bila splošna in enaka ženska volilna pravica socialna dobrota in bi povzročila zmago katoliških načel v naši postavodaji.

Zanimalo bo, koliko delavcev da sedi v tisti angleški zbornici, ki še noče dati ženski njenih pravic. »Daily Citizen« objavlja sledeči seznam, kakšen poklic da imajo poslanci angleške spodnje zbornice.

	Liberalci	Konservativci	Irci	Delavska stranka	Skupaj
Odvetniki	74	84	22	—	180
Podjetniki	112	46	12	—	170
Kmečki posestniki	15	30	1	—	46
Dediči vojv. časti	12	24	—	—	36
Castniki	16	62	—	—	78
Bankirji	9	21	—	—	30
Casnikarji	8	—	15	—	23
Rudarji	2	—	—	18	20
Drugi delavci	2	—	12	22	36
Razni stanovi	15	14	22	—	51
Skupaj	265	281	84	40	670

Jugoslovan. Strokovna Zveza.

NAUKI LETOŠNJEGA OBČNEGA ZBORA JUGOSLOVANSKE STROKOVNE ZVEZE.

Bili smo veseli letošnjega glavnega rednega občnega zbora Jugoslovanse Strokovne Zveze. V zadnji številki našega lista smo obširno o njem poročali. Danes gre za to, da rešimo pozabljivo-

no pometali v ogenj, — sem primoran jaz, služabnik božji, da slepo delim vrednim in nevrednim najsvetejši zaklad, ki ga ima Cerkev — telo in kri našega Gospoda. In vendar verujemo vanj, ki je rekel: »Ne dajte svetinj psom!«

Herman Ronge je poslušal poln sočutja in začudenja trpko izpoved. Niels Wiig prej ni nikdar tako govoril, toda to pripovedovanje je bilo, kakor bi se bilo po dolgem trpljenju vendar enkrat vzdignilo iz srca in privrelo na dan. Ko je končal, je obstal pri oknu in gledal v pomladanski mrak.

»Tolažil in motil sem se s socialnim delom,« je nadaljeval, »mislil sem, da bom tako šel za njim, ki je dejal: »Ljudstvo se mi smili.« Večkrat sem prišel v stik s socialno demokracijo in se razgovarjal z njenimi voditelji — zadnjič pri velikem štrajku strojnikov. Toda čim več sem občeval z njimi, tem bolj sem spoznal, da je njih duh popolnoma nasproten mojemu. Njih cilj je pravzaprav to, da bi dvignili delavstvo do stopnje bogate meščanstva, z vsemi njegovimi napakami in grehi, o pravem krščanstvu pa, ki naj bi bilo podlaga vsega zasebnega in družabnega življenja, niti govoriti nočejo.

prehvaliti ljubezni in požrtvovalnosti očeta Gregorja.

Niels Wüg deluje v svoji službi zunaj v predmestju. Ustanovil je delavsko kuhinjo in vsako nedeljo popoldne predava o »Evangeliju in današnji družbi, socialnem krščanstvu, krščanskih prijateljih delavstva.« Tako je svojim ne mnogoštevilnim poslušalcem jasno orisal može, kot so škof Ketteler, kardinal Manning in druge podobne može. Tupatam obišče tudi Hermana; ta vedno obljubuje, da pride k njemu, a nikdar ne izpolni obljube; skrbi za srečanje z Elzo Wüg...

Tako sedi nekega večera v začetku pomladi mladi luteranski duhovnik ob oknu v Hermanovi sobi. Ronge je ravno prišel iz pisarne; Niels Wüg zamljano opazuje vrt, kjer cveto zlate velikonočne lilije in čeblija svetloper škorec.

»Meni se zdi, da si danes nekam žalosten?« je vprašal Ronge svojega prijatelja.

»Meniš? Saj sem pa danes izpolnil najžalostnejšo dolžnost, ki ji ubogi protestantski duhovnik ne more uiti — poročil sem dva ločena, o katerih sem dobro vedel, da sta dolgo živela skupaj v javno pohujšanje, in jima podelil cerkven blagoslov kljub temu, da pravi

Gospod, da tisti, ki vzame za ženo odpuščeno žensko, prelomi zakon.«

Wüg je vstal in začel hoditi po sobi gorindol.

»Da, ljubi prijatelj,« je nadaljeval, in njegov miren, skoro hladen glas je donel močno razvneto: »verjemi mi, da je za vernega človeka težko in nevarno stališče, ako hoče biti resničen Jezusov učenec in hoditi po njegovih stopinjah, še težje pa biti duhovnik v naši cerkvi. In najtežje in najnevarnejše mesto v celi deželi je gotovo Kopenhagen, kjer je brezboštvo in razuzdanost danskega ljudstva že tako narastla, da gre čez bregove.«

Človeku se trga srce, ko stoji ob krstnem kamnu in vidi botre: zasmehljive, pijance, brezverce vsake vrste, ki prinesejo otroke in obljubijo, da jih bodo vzgajali krščansko. In jaz vendar vem, v kake brezbožne hiše in v kako brezupno razuzdanost se vrnejo ti otroci od krstnega kamna.

Potem pride birma in obhajilo prvo in pri večini navadno zadnje. Staro izpoved, ki jo je pa Luther še pustil, so naši verni učitelji že davno odpravili. A kako je mogoče brez izpovedi odpustiti grehe?

In zdaj, ko so izpovednice že dav-

sti misli, ki so nas prevevale, ko smo letošnji občni zbor zaključili.

Jugoslavanska Strokovna Zveza ni še stara. Saj smo imeli letos šele tretji redni občni zbor. Prezreti ne smemo, da ko se je ustanovila J. S. Z., ni mogla in tudi ni hotela razdirati že obstoječih samostojnih delavskih strokovnih društev. Priznajmo: Krajna neodvisna strokovna društva so dobra, a brez močne zveze trajno ne morejo obstati. Preveč se izgube tudi v tisto, kar pravimo »ferajnsmajarija«. Dokler še niso tvorničarji bili združeni v svojih kartelih, toliko časa so lahko vodila tudi plačilne boje. Danes je to nemogoče, danes morejo uspešno boriti boj za delavska prava le velike, mogočne delavske stanovske organizacije, ki morajo biti tako močne, da morejo zmagati tudi delavske boje, ki bodo vedno daljši, ker je kapital tudi vedno mogočnejši. Krajna strokovna društva se lahko izgube v malostne krajevne zadeve, v malopomembne osebne sporčke in spletke, izgube lahko umevanje za skupnost, ni jim mogoče nasledovati velikega kompleksa vprašanj, ki danes delavstvu določajo njegovo usodo.

Izkratka: Taktika ne more biti velikopotezna, ker to mogoče ni. Zato smo ustanovili J. S. Z., da pametno, trezno in modro ustvarimo mogočno organizacijo slovenskega krščanskosocialnega delavstva.

Znali smo, da svojega smotra čez noč ne dosežemo. Korakamo pa odločno naprej. Napredujemo! Mi združujemo predvsem delavstvo, ki seveda z izjemami, strokovno ni še všolano. Da se tuintam v delavskih krajih pomen J. S. Z. ne umeva popolnoma, in da hočejo ljudje ostati rajši v svojih starih strokovnih organizacijah, je človeško umljivo, pametno pa ni, in če se presoja s splošno strokovnega stališča, je tako omejeno stališče skupnosti slovenskega krščanskega socialnega delavstva kvarno. Nismo nobeni prijatelji taktike z glavo skozi zid, vpoštevamo človeške slabosti, ampak slovenski krščanski in-

dustrijski delavec in delavka, ki ni član J. S. Z., škoduje celoti slovenskega krščanskega socialnega delavstva, ker s svojo odsotnostjo znižuje število, prezenčno listo slovenskega krščanskega socialnega delavstva, škoduje sebi in svoji rodbini, ker ni deležen dobrot, ki jih mu J. S. Z. nudi, s svojo odsotnostjo v J. S. Z. škoduje svojim sodelavcem, ki morebiti gledajo nanj in si mislijo, če Janez, ki je tako kumšten, ni v J. S. Z., zakaj bi pa moral jaz biti.

Vemo, v primeri s prispevki starih naših strokovnih organizacij so prispevki J. S. Z. visoki, dasi še daleč ni tako visoki, kakršni so v drugih strokovnih, modernih organizacijah. Če hoče delavstvo doseči veliko, mora zato zbrati tudi primerno velik zaklad, če ni denarja, najboljši general bitko izgubi.

Kljub temu: J. S. Z. je danes za naše male razmere, za naš mal narod že mogočna organizacija, ki po pravih moči in privlačnosti pritegne še tiste naše, ki sicer J. S. Z. tudi ljubijo, a iz cagovosti še niso storili tistega odločilnega koraka, da bi podpisali pristopnico J. S. Z.

J. S. Z. napreduje, še bolj bo!

Zbrana je bila močna delavska armada ob letošnji glavni vaji naše J. S. Z. Štajerski delavec je podajal roko Kranjcu, Primorcu in Korošču. Malone vse skupine in plačilnice so bile zastopane. Lepo znamenje in znak boljše bodočnosti slovenskega katoliško mislečega delavstva.

Prejšnja občna zboru sta bila izvedena dopoldne. Letošnji glavni redni občni zbor je trajal cel dan. Poročila načelstva niso bila morda improvizirana, sad hipnosti, trenutka, marveč so bila pametno in trezno sestavljena. Mislimo, da ne izdamo čisto nobene skrivnosti, če pribijemo, da smo osebno Janezi, Bogomili, Jakati, Mirkoti, Franceti, Vinkoti in Mihati vsako besedico poročil pretuhtali in pretehtali, predem smo jih še v načelstvu potrdili in jih delegatom na občnem zboru predložili.

Če nismo mogli izdati še popolnejših poročil, hudir, se mora vpoštevati, da imamo še svoje stanovske posle, s katerimi si kruh služimo in da nismo še tako bogati, da bi imeli plačane tajnike, kakor bogati Čehi, Nemci, Angleži in tako dalje. Zato tudi nismo mogli predlogov za občni zbor prej v našem listu objaviti, kakor smo prvotno mislili. Mi pridemo v J. S. Z. skoro vsako sredo skup k sejам načelstva, v terek se pa mora naš list že postaviti, v sredo ga zlomijo, v četrtek ga tiskajo in se zvečer navadno razpošlje, če ni kakega praznika v tednu in v sredo pred glavnim občnim zborom smo šli še vse skoz v načelstveni seji, odsek, ali kakor mu pravimo, ožja deljeljica, je šel pa še prej vseskozi, da nas je že vse skup glava bolela, kar je naš starosta v lepi svoji blgarsčini slovesno konstatiral. Zeleli smo, da bi zborovali kar dva dni vsi, a rekli smo končno, da letos opravimo vse v enem dnevu, ob bodočih občnih zborih bomo pa gotovo že dva dni rabili, ker se bo morala dati delegatom vsaj en dan tudi socialna šola.

Res, veselilo nas je, ker sta prišla v našo sredo štajerska državna poslanka dr. Benkovič in dr. Korošec, ki sta ves čas v naši sredi ostala in se živahno vseh razprav udeleževala. Skupno kosilo nas je združilo v Ljudski kuhinji. In tu v prvi ljubljanski brezalkoholni gostilni revežev in študentov je sedel med nami in z nami kosil dr. Korošec, spreten diplomat in ustanovitelj naše stranke na slovenskem Štajerskem, ki je — pst, ne politikuj v strokovnem našem glasilu, če ne bo naš starosta hud in bo demokratično povedal, da J. S. Z. ni politična, marveč strokovna, nepolitična organizacija.

Če bi pa kdo mislil, da je bilo na našem občnem zboru kaj napeto, ta se pa moti. Naše vrle inteligence je bilo na občnem zboru veliko! A naša inteligenca se delavca in delavke ne sramuje, ljubi žuljavo roko, poizkuša ji pomagati in dvigniti. Kje dobite drugod ravnatelja kake srednje šole, ki bi delal računске zaključke v delavski organizaciji, kar je J. S. Z. v polni meri? Pri nas je pedantno natančno izdelal naš računski zaključek naš glavni blagajnik, ravnatelj trgovske šole Bogumil Remec. Klobuk doli! Naši doktorji so sedeli med delavstvom, nismo jim morebiti kakšnih častnih sedežev pripravili, kakor to za svoje judovske doktorje delajo socialni demokratje. »Kakor ena velika rodbina, tak je naš občni zbor« mi je neki delavec rekel in res je prav sodil. Nič napetosti, nič prisiljenosti, neki Ivan, ki je imel pravzaprav res stanovski posel drugod, je mislil ostati na občnem zboru pol ure, ostal je do konca seje.

To se zunanji vidi. Kaj je pa pravzaprav občni zbor Jugoslavanske Strokovne Zveze naročil? Kdor zna iz vrst čitati, je že iz poročil v zadnji številki vse uganil. A da se ve, kaj hočemo, in kaj se mora prav hitro izvesti, je tole:

- Okrožna predstojništva morajo z vso silo in močjo delovati;
- skupine in plačilnice morajo imeti vsak mesec seje, v katerih naj se mesečni obračuni potrdijo, katere morajo sproti tudi nadzorniki pregledati;
- shodov čim več, tem bolje, gotovo pa vsaj vsak tretji mesec.

Kajne, da je dovolj, če te tri točke za danes povemo: Nobena skupina in plačilnica naj ne pozabi hitro sklicati shod, na katerem mora njen delegat o III. glavnem rednem občnem zboru poročati.

Jugoslavanski krščanskosocialni delavski pozdrav!

× × ×

NAŠI ČLANI

pridno delajo na to, da se število članov Jugoslavanske Strokovne Zveze pomnoži. Opažamo, da se člani vedno bolj zavedajo, da je vsak dolžan skrbeti za to, da se naša Zveza ojači. To je tudi popolnoma prav. Saj zahteva korist vsakega našega člana, da dela na to, da število članov vedno raste in da ni vse s tem storjeno, če le samo prispevke plačajo.

Kljub temu pa se le še dobe člani, ki sodijo, vse smo storili s tem, da smo svoje prispevke poravnali in če pridejo še na shode, mislijo, kdosi gavedi kako milost da s tem izkažejo ne vem komu, dasi se je J. S. Z. ustanovila le zato, da zadobi po njej delavstvo svoje pravice, da se gospodarsko ojači in da se izobrazja.

Čim močnejša organizacija, tem večje uspehe bo tudi dosegla. Kdor Jugoslavanski Strokovni Zvezi nove član pridobi, koristi sebi.

Zdaj so lepi spomladanski dnevi. Ob izprehodih, ob delu in povsod, kjer ste in kamor pridete, glejte, da J. S. Z. pridobite novih članov!

Nekaj o našem zadnjem romanju v Rim.

Velika večina romarjev je bila delavskega stanu. Bili so kmetje, delavci in delavke iz tovarn in rudnikov. Zato je pač umestno, da »Naša Moč«, glasilo delavcev, nekaj izpregovori, ko nekateri tako radi zabavljajo čez tako potovanje, češ, ljudje težko pridobljeni denar trošijo po nepotrebnem v tuji deželi. Oni, ki tako pišejo ali zabavljajo čez zadnje romanje, ne poznajo vrednosti in dobička take poti. Res, da je bil v prvi vrsti verski moment in temu se je v polni meri zadostilo. Saj so šli povsod že zjutraj zgodaj v bližnjo cerkev, tam bili pri sv. ohhajilu, ob 8. uri bili zopet pri škofovi maši, kjer je premlodni vselej v govoru kazal, na kakih tleh stojimo in kake zgodovinske važnosti je ravno ta kraj. A potem smo se po oddelkih razšli na razne kraje, od koder smo se že utrujeni vrnili ob 1. uri h kosilu. Ob treh popoldne smo si zopet na drugi strani ogledali znamenitosti, da so nas ob 6. uri zedinile pete litanije v kaki veliki cerkvi. Od tam smo se podali na svoja stanovanja k večerji in počitku.

A poleg tega glavnega programa nismo zanemarjali gledati in spoznati več sveta, se poučili o zgodovini, primerjati tujo zemljo z našo, a tudi prebivalce in njih razmere z našimi okolici. Ze vozeč so po Gornji Italiji so razlagali naši vodniki, koliko stokrat so se vojskovali po teh krajih in zakaj, naštevati tudi, v kolikih bitkah so bili naši slovenski fantje. Videli smo rodovitno zemljo, ki je napojena s slovensko krvjo, kjer trohne kosti toliko domačinov. Pri Trazimenskem jezeru je šel voditelj po vseh vozeh in razlagal, kako hudo je predlo Rimu, ko jih je Hanibal do dobrega namahal, enako po vsej poti, ki so bile kaj zgodovinske vrednosti, ali važne posebno za nas Slovence. V Rimu smo videli moderno mesto z vsemi novjšimi napravami, a zopet staro mesto v razvalinah, koliko je bilo tu pouka o starih časih, ki so vplivali tudi na naše kraje! Opozovali smo lepo kakor vrt skrbno obdelano zemljo, a ljudstvo revno, neizobraženo, odvisno od signorov. Koliko dvokolnic smo srečavali na jutro, ko je šel ubogi kolon s svojo družino na polje obdelovati najeto zemljo. Sop suhega sena, bolj naši slami podobnega, je imel osel ali mali slabotni konj privezanega na vratu, kot hrano za celi dan. Saj tam so prebili družina in živina in na večer se prašni in trudni vsi vračali na svoj dom v mesto.

Ze drugič se je ogasila cerkvena slovenska pesem po rimskih in drugih italijanskih cerkvah. In kako glasila? Vsak je naš narod zavidal in očitno spoznal, da ga v tem daleč presežemo. Kako je taka pohvala vplivala na romarje? Videli so zopet ono vsiljivo beračenje. Na raznih božjih potih pred cerkvijo ali na cesti; prosili za »piccola moneta«, po gostilnah in postajah pa vedni klic po »mančiča! In to ljudje v najboljše starosti, pri kipeči moči. Naš romar je spoznal, da če tudi je on bolj reven, je vendar bolj srečen, bolj neodvisen in prost v svojem življenju, če tudi v gorati rojstni zemlji. Studilo se mu je beračenje, naj bode že vsiljivo ali v fini obliki, in to ga je ukrepilo zastaviti svoje moči, da bode shajal rajše bolj siromašno s tem, kar si sam pošteno pridobi, kakor pa tako poniževalno pri svojih najboljših močeh prosjačiti za milodar.

Tako romanje poživlja človeka, dušno obzorje se nam razširi, prsi prosteeje dihaljo, ko spozna, da smo v marsikaterem oziru le naprej. Boljše je, da si je izletnik prištedil one kronce, kakor da bi jih bil doma zapravil morda sebi v telesno škodo ali dušno kvar. Tako pa si je pridobil dušni vžitek, o katerem bode s ponosom več let pripovedoval. Dokaz temu je dejstvo, da izmed 648 romarjev se ni nobeden pritožil, da mu je žal te poti, ali škoda mu za denar, katerega je porabil, pač pa je večina povpraševala, kedaj se zopet kaj enacega omisli. Hoče štediti in že sedaj v ta namen nabirati svoto, da se zopet povrne na tako zgodovinska tla in obišče kraje, na katerih se je toliko čudežev zgodilo. Kar so videli in skušili, bodo pravili drugim in tako bode romanje v Rim precej pripomoglo našemu narodu do pravega spoznanja in splošne omike. Pota do splošne izobrazbe so različna in ravno potovanje po zanimivih tujih krajih razbistri um in utrjuje voljo.

Med brati in sestrami.

Iz Idrije. »Zarja« popisuje 1. majnik v Idriji po svoji navadi. »Vsa Idrija je bila pokoncu«, piše, da, celo raz svojih stanovanj so razobesili sodruži

Računski zaključek in izkaz

imetja Jugoslavanske Strokovne Zveze v Ljubljani za leto 1912.

Pregled delovanja skupin I. 1912.

Prejemki	Vsota		Izdatki	Vsota	
	K	v		K	v
Pristopnina	608	05	Podpora: bolniška	14356	71
Prispevki članov	23050	80	brezposelna	1556	50
Posmrtnina	1382	30	selitvena	412	74
			posmrtna	440	—
			izredna	145	—
	25041	15		16910	95

Leta 1912 je poslovalo 49 skupin s 3330 člani.

Računski zaključek.

Prejemki	Vsota		Izdatki	Vsota	
	K	v		K	v
Vplačila skupin	9196	94	Izplačane podpore	3139	55
Naložen denar: dvignjeno	2403	47	Upravni stroški	976	21
Obresti naloženega denarja	838	86	Naložen denar pisarne	8236	36
			Gotovina v blagajni 31. decembra	87	15
	12439	27		12439	27

Izkaz imetja 31. decembra 1912.

Aktiva	Vsota		Pasiva	Vsota	
	K	v		K	v
Gotovina v blagajni	87	15	Rezervni zaklad	23778	77
Naložen denar in obresti	21835	—	Dolg na neplačanih računih	11	80
Terjatve pri skupinah	876	54			
Vrednost tiskovin	825	05			
Vrednost inventarja	166	83			
	23790	57		23790	57

Pregled.

Aktiva	K 23790-57
Pasiva	" 11-80
Rezervni zaklad 31. decembra 1912	K 23778-77
Rezervni zaklad 31. decembra 1911	" 17802-92
Prirastek tekom leta 1912	K 5975-85

Inventura dne 31. decembra 1912.

Aktiva.

1. Gotovina v blagajni	K 87-15
2. Naložen denar pri Zadrudni zvezi v Ljubljani 1. januarja 1912	K 15163-25
Tekom leta vloženo in obresti	" 9075-22
	Skupaj K 24238-47
Tekom leta dvignjeno	" 2403-47
Stanje naložbe 31. decembra 1912	" 21835-—
3. Še neplačani zneski skupin	" 876-54
4. Knjige in tiskovine v zalogi	" 825-05
5. Inventar	K 185-36
	10% odpis " 18-53
	" 166-83
	Aktiva skupaj K 23790-57

Pasiva.

1. Neplačan račun	K 11-80
-----------------------------	---------

V Ljubljani, dne 31. decembra 1912.

Frančišek Kerhne
zapisnikar.

Dr. Ivan Zajec
predsednik.

Bogumil Remec
blagajnik.

rudeče zastave. Bogve, koliko sodrugov bi še ostalo zvestih rudeči zastavi, ko bi vedeli, kaj je namen socialni demokraciji. Večina teh sodrugov je dospela s kmetov k rudniku, imel morda kaj malega dote, priženil morda par sto kron in par let se trudi, da bi prihranil si kaj za hišico. Z veliko težavo, tudi s stradanjem je došel do svojega domovanja, še ga tare skrb, kdaj bode ločl nopl član, da bode rekel: hišica je sedaj popolnoma moja. Agitaciji se je vdal, postal je rdeči sodrug, ker se mu je vedno govorilo: delavec mora z delavcem in le socialna demokracija je delavska stranka. Da bi mu tudi razložili njih politik: vsaka lastnina je tatvina, vse mora biti skupno, nobeden ne bo posestnik zase, temveč vsa družba, bi se pač trikrat premislil vstopiti v tak krog. Domovje mu je prirastlo k srcu, saj ni opazil, koliko skrbi in napora ga je stalo, preden je prišel do svojega, sedaj naj pa deli hišo s tovariši, ki so raje ob prostih urah posedali, od denarske do denarske svoj zaslužek pogнали. Krščanski socializem uči: Uravna naj se tako delavsko vprašanje, da vsakdo toliko zasluži, da svojo družino stanu primereno preživi in če se še več potruji in kaj postrani pridobi, je to njegova lastnina, ki mu jo brez greha ne sme nobeden odvzeti. Tako je začrtal veliki papež Leon XIII. v svoji encikliki program krščanskega socializma. Najbrž, da se vsi sodrugi v srcu drže tega naka, vsaj mi ne enega ne poznamo v Ljubljani, ki bi bil pripravljen svoje stanovanje dati stranki na razpolago in pripustil svojo z veliko težavo pridobljeno hišico kot skupno lastnino socialni demokraciji. Le nevednost o namelih in smotnih svoje stranke ga je privedla, da je z zastavo proslavljal prvi maj. Koliko časa bo pa ta nevednost trajala, je le še vprašanje časa.

Sava. Strokovno društvo je imelo na Binkoštno nedeljo popolne v Delavskem domu zanimiv shod, na katerem je najprej govoril č. g. poslanec Piber o pomenu velike obrti ter o potrebi, da je delavstvo na vseh poljih, posebno na gospodarskem, organizirano. Povdarja potrebo konsumnega društva, čeravno ima tu delavstvo dosti sovražnikov. Nato govori č. g. Skubic o novi šoli, katera se kmalu začne graditi. Podaja zanimivo zgodovino, koliko smo imeli nasprotnikov od začetka do sedaj. Vsak delavec ima pravico do izobrazbe, katera se bo dobila v novi šoli. Ona bo najlepši spomenik vsem onim, ki so se trudili zanjo. Naši potomci pa nam bodo zato hvaležni. Odobravanje pa je bilo najboljši dokaz, kako ljudstvo želi nove šole.

Delavski dopusti.

Počasi prodira prepričanje, da se morajo tudi delavstvu dovoljevati dopusti. Državnim uradnikom so že dovoljeni, tudi trgovinska postava dovoljuje odpočitne dopuste trgovskim na-

stavljenjem. Znano je, da ima tobačno delavstvo dovoljen plačan dopust, četudi ni velik. Zanimalo bo pa brez vsakega dvoma vse naše naročnike, če na vedemo nekaj podatkov o delavskih dopustih v Nemčiji po dr. L. Heydevi knjigi o dopustih nastavljenjem in uslužbenjem v Nemčiji.

Rudarji in plavži.

Dopust se dovoljuje le kot ugodnost posameznikom, ne da bi bil trajno določen.

Obdelovanje kamenja in zemlje.

Tvornice porcelana in slikalnice porcelana večinoma dopuste dovoljujejo. Šest obratov pa deli dopust le tistim delavcem, ki so organizirani v takozvani rumeni, od fabrikantov odvisni organizaciji.

Kovinarstvo in izdelovanje strojev.

Dopuste dovoljuje svojim delavcem 138 obratov, ki zaposlujejo 75.511 delavcev. Dopusti so predvsem običajni v tvornicah zlata in srebra, v graverskih obratih, v optični in v mehanični industriji, nadalje v avtomobilskih tvornicah in v kotlarnah.

Kemična industrija.

Težavno, zdravju škodljivo delo sili fabrikante, da svojim delavcem dopuste dovoljujejo. V industriji za milo in v industriji za olje ureja dopuste veliko tarifnih pogodb.

Tekstilna industrija.

35 obratov z 10.000 delavci dovoljuje svojemu delavstvu plačane dopuste.

Popirna industrija.

V popirnicah so dopusti redki, pogostni so pa v knjigoveški obrti, v kateri je uveden v 256 obratih dopust.

Industrija usnja.

Dopust je običajen le v industriji gumija.

Lesna industrija.

Dopust dovoljujejo le nekatere delovne vrste.

Življenske potrebščine.

Delavci so do leta 1911 s 536 tarifnimi pogodbami za 1237 obratov za 44.744 delavcev dosegli plačane dopuste, ki so se leta 1912 raztegnili na 1458 obratov z 51.614 delavci. Pekom zagotavlja 110 tarifnih pogodb dopuste.

Poligrafična obrt.

Med 61.081 črkostavci jih je imelo pravico do dopusta 21.315. Dopust je v tej obrti osobito z ozirom na nevarnost zastrupljenja s svincem velevažen.

Promet.

Železničarji, poštni uslužbeni, brozjavni in telefonski delavci v državni službi imajo pravico do dopusta.

Okno v svet.

Delavska stanovanjska zadruga v Kolinu Ehrenfeld, katere člani so veči-

noma krščanski delavci, je imela ob prometu 1.702.972 mark 20.030 čistega dobička. Članov je bilo 516. Lani so oddali članom 20 stanovanj in 20 hišic.

Kako napreduje industrija v Avstraliji. V Avstraliji industrija zelo napreduje. Zo statistiki, ki so jo izdale avstralske oblasti, se je število tvornic od leta 1909 do leta 1911 pomnožilo od 13.197 na 14.528; število delavcev je pa v tem času poskočilo od 266.418 na 311.772. Vrednost izdelanih proizvodov je poskočila od 107 na 133 milijonov funtov šterlingov; plače so se istočasno dvignile od 21 milijonov funtov šterlingov leta 1909 na 27 $\frac{1}{2}$ milijona leta 1911. Po našem denarju je zaslužil industrijski delavec povprečno l. 1909 1938 K, leta 1911 pa 2159 K.

Izdajatelj: Fran Ullreich, Dunaj. — Odgovorni urednik Miha Moškerc. — Tisk „Katoliške tiskarne“.

Le tedaj

doseže kakovost fine zrnat kave svojo polno veljavo, če voli cenjena gospodinja kot kavni priradek naj-zanesljivejšo vrsto!

Najbolje storite,

če uporabljate izdelek, ki se je izkazal že desetletja kot najboljši, „pravega“ Franca: iz tovarne Zagreb, vendar pa izrečno le onega s kavnim mlinčkom kot tovarniško znamko.

Tovarne za asbestškrilj „ZENIT“

družba z om. zav. Mor. Žumberk dobavljajo najboljši in najcenejši

krouski materijal

Zastopnik: ZAJEC & HORN, Ljubljana, Dunajska cesta 73

A. ŽIBERT, Ljubljana
Prešemova ulica

priporoča svojo
**veliko zalogo čevljev do-
mačega izdelka**

Solidno izdelane
dežnike in solnčnike
priporoča
po najnižjih cenah
L. Mikusch, Ljubljana,
Mestni trg št. 15.

Bogata zaloga ženskih ročnih del in zraven
spadajočih potrebščin.

F. Meršol LJUBLJANA
Mestni trg 18.

Trgovina z modnim in drobnim blagom.

Velika izber vezenin, čipk, rokavio,
nogavio, otroške obleke in perila, pasov,
predpasnikov, žepnih robov, ovratnikov,
zavrtnic, volne, bombaža, sukanca itd.

Predtiskanje in vezenje monogramov in
vsakovrstnih drugih risb.

Pozor, slovenska delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani
in priporočljivi domači manufakturi
trgovini

Janko Češnik
(Pri Češniku) LJUBLJANA
Lingarjeva ulica - Stritarjeva ulica

v kateri dobite vedno v veliki izbiri
najnovejše blago za ženska in moška
oblačila.

Postrežba poštena in zanesljiva.

Razširjajte med delavstvom Vaše glasilo
„Našo Moč“.

koncesije ravnati po predpisih tega zakona in predložiti tekom štirik tednov političnemu deželnemu oblastvu v odobrenje v § 21 e omenjeni pravilni red.

O vodstvu knjig v koncesioniranih posredovalnicah za službe in o policijski kontroli teh določa ukaz trgovskega ministra z dne 6. avgusta 1907, drž. zak. št. 197, sledeče:

§ 1. Vsak imetnik koncesioniranega obrta za posredovanje služb in mest je dolžan o vseh posredovalnih opravilih voditi opravilno knjigo.

Opravilna knjiga mora vseskozi imeti odšteviljene strani in obrtno oblastvo naj jo revidira.

Opravilna knjiga naj ima naslednje razpredele:

- a) tekočo številko;
- b) vrsto (kategorijo iskanega ali ponujanega mesta, oziroma delovnega mesta;
- c) zahtevano in ponujano mezdo;
- d) ime, posel in adresu njega, ki ponuja službeno ali delovno mesto;
- e) ime, posel, starost in adresu njega, ki išče službeno ali delovno mesto;
- f) povedbo izkaznih listin njega, ki išče službeno ali delovno mesto (delovno knjižico, služno izpovednico, poselsko knjigo, domovinski list, popotno poverilo itd.);
- g) natančno povedbo namenišča njega, ki ga je namestiti;
- h) datum povpraševanja in vplačane vpisne pristojbine;
- i) datum sklenjenega odkazanega službenega, oziroma delovnega razmerja, in pa položene posredovalnice;
- k) opombni razpredel.

§ 2. Opravilno knjigo je najmanj pet let počeni od datuma poslednjega vpisa hračiti in na vsakokratno zahtevo pokazati or ganom nadzornega oblastva.

§ 3. Vsa posredovanja služb in mest za ženske, katere tisti dan, ko se vpisujejo v omenjeno opravilno knjigo, niso še izpolnile 24. leta svojega življenja, mora obrtni podjetnik razen v tej pravilni knjigi tudi še v posebnem seznamu neprestano v razvidnosti imeti; v ta seznamek je razen v § 1. za občo opravilno knjigo predpisanih podatkov vpisati tudi ime in bivališče staršev, oziroma varuhov, in pa morebiti varstveno sodišče dotične ženske. Te seznamke je razen organom obrtnih oblastev na vsakokratno zahtevo pokazati tudi organom cesarskih policijskih oblastev in pa primerno poverjenim opravnikom tistih zasebnih ljudomilih društev in družb, katere ce-

§ 21.

Tiskarski obrti.

Obrti, navedeni v § 15., točki 1. se smejo praviloma ustanavljati samo v takih krajih, kjer ima svoj sedež politično okrajno ali cesarsko policijsko oblastvo.

Vendar to določilo ne velja za trgovino, ki se bavi edino le s šolskimi knjigami in molitveniki, koledarji in podobami svetnikov.

Koncesijo za trgovino, ki se bavi izključno s šolskimi knjigami, molitveniki, koledarji in podobami svetnikov, podeljuje obrtno oblastvo prve instance.

V koliko se morejo v prejšnjem odstavku navedeni tiskarski izdelki prodajati brez koncesije, ki dovoljuje prodajo tiskarskih izdelkov sploh ali pa omejeno trgovino s temi tiskarskimi izdelki, to določa tiskovni zakon.

Za trgovino s tiskarskimi izdelki, ki imajo namen služiti zgolj potrebam obrta in prometa ali domačega ali družabnega življenja in se ne morejo smatrati za umetniške izdelke (šolski zvezki, ceniki, razglednice, karte za voščila, najemniška naznanila, golice za račune in razdelilne šolskih ur, pisanke, kontokorentni računi, prilepki za knjige in zvezke, modelirne pole in pole za poslikanje, od-snemalne podobice, predloge za izrezače, pole za voščila, tiskovine za industrijske in pisarniške namene in druge) sploh ni potreba koncesije, temveč tako trgovino je prijaviti kot svobodno obrt.

Kateri obrti se imenujejo tiskarski, o tem glej § 15., točko 1. O samozaložbeni pravici glej razglasilni patent k obrtnemu redu, člen V., črko c.

Politično deželno oblastvo more dovoljevati prodajo periodičnih tiskovin. Določenim osebam pa more do določen okraj, in sicer do preklica dovoliti tudi varnostno oblastvo dotičnega kraja, da sme prodajati šolske knjige, koledarje, podobice svetnikov, molitve in molitvenike. (§ 3. tiskovnega zakona z dne 17. dec. 1862, drž. zak. št. 6 za 1863.)

Dovoljenje za prodajo periodičnih tiskovin se ne sme odreči tistemu, ki je po določbah obrtnega reda upravičen za samostojno izvrševanje kakšnega svobodnega obrta. Dovoljenje velja za prostor, kateri je odločen za prodajanje in ki se mora naznaniti oblastvu, in za vse naznanjene tuzemske periodične tiskovine. Preklicati se more dovoljenje samo iz takih vzrokov, vsled katerih more oblastvo po obrtnem redu odvzeti pravico za izvrševanje svobodnih obrtov. (§ 2. zakona z dne 9. julija 1894, drž. zak. št. 161.)

Za trgovino z razglednicami ni potreba koncesije, v kolikor se

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernova ulica 9

prilagočena svojo največjo zalogo
izgotovljenih oblek za gospode,
dečke in otroke.

Novosti v konfekciji za dame.

Sladni čaj-zajtrk!

Kri! 50% prihranka in okusen zajtrk, južina! dosežejo oni, ki namesto kave, čaja, kakao, sladke kave, pijejo **sladni čaj**. Ako se ga uporablja pri dojenčkih namesto moka za otroke, so otroške bolezni manj nevarne. — Je za polovico cenejši. Dr. pl. Trnkoczyjev sladni čaj ima ime **Sladin in Moč!** je vedno bolj priljubljen. Povsod 3/4 kg zavoj 60 vin. Tudi pri trgovcih. Po pošti pošlje najmanj 5 zavojev lekarnar Trnkoczy v Ljubljani. Ta lekarnar je svojih osem otrok zredil s sladnim čajem. Glavne zaloge na Dunaju: lekarnar Trnkoczy: Schönbrunnerstrasse št. 7. Zdravje! Josefstädterstrasse št. 25, Radetzkyplatz št. 4. V Gradcu: Sackstrasse št. 4. Priporočljiv zlasti za one, ki se čutijo bolne, slabe. Za resničnost tega naznanila jamči 5 tukaj navedenih trdk Trnkoczyjevih, istotako ugodne sodbe zaupanja vrednih oseb.

*Potniki v Ameriko
kateri želijo dobro, po ceni in
zanesljivo potovati naj se obrnejo
na
Simona Hmetetza
v Ljubljani Kolodvorske ulice 26.
Kotkovska Pojasnila daje se brezplačno.*

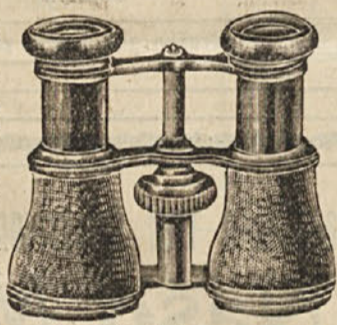
FR. P. ZAJEC, Ljubljana
Stari trg št. 9.

Izprašani optik.

Zalagaatelj e. in kr. armade, e. in kr. vojne
mornarice, e. kr. domobrancev itd.

Največji optični zavod.

Prvi specialista za očala in
ščipalnice, narejene
strogo natančno
po naročilu in zdravniških
predpisih. —
Nadalje priporočam svojo
veliko izbiro strokov-
njaško pravilno izdelanih toplotmerov, zrako-
merov, daljnogledov vseh vrst, kakor Zeiss, Busch,
Goerz itd. Vsa popravila izvršujem v svoji lastni
delavnici in je ogled iste mojim cenj. odjemalcem vsak čas dovoljen.
Bogata zaloga najboljših ur, zlatine in srebrnine. Zahtevajte cenik.

Lekarna „Pri kroni“ Mr. Ph. A. Bohinc
Ljubljana, Rimska cesta št. 24.

Priporočajo se sledeča zdravila:

Balzam proti želodčnim bolečinam, steklenica 20 v.
Kapljice za želodec, izvrstno, krepilno in slast do
jedi pospešujoče sredstvo, steklenica 40 v.
Kapljice zoper želodčni krč, steklenica 50 v.
Pospalni prašek, proti ognjivanju otrok in proti po-
tenju nog, skatlica 50 v.
Ribe olje, steklenica 1 krono in 2 kroni.
Salicilni kolodij, za odstranitev kurjih oces in trde
kože, steklenica 70 v.
„Sladin“ za otroke, skatla 60 v.
Tinktura za želodec, odvajalno in želodec krepilno
sredstvo, steklenica 20 v.
Trpotčev sok, izvrsten pripomoček proti kašlju, ste-
klenica 1 krono.
Železato vino, steklenica 2 kroni 60 v in 4 krono 80 v.

Zdravniško priporočeno zdravilno sredstvo:

BIOGLOBIN

Kri tvoreča pijača izvrstnega okusa.
Odlično krepilno sredstvo za mlade in stare.
V steklenicah po K 3-50 in K 2-— v vsaki
lekarni. — Glavna zaloga za Kranjsko:

Mr. R. Sušnik

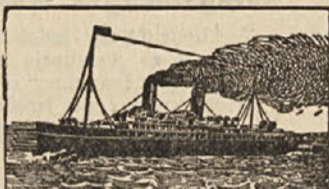
lekarna „Pri zlatem jelenu“
Ljubljana, Marijin trg.

Edina in najkrajša linija v Ameriko!

Samo 5 dni!

iz Havre v
New-York

francoska prek-
morska družba.

Veljavne vozne liste (Sifkarte) za francosko linijo iz
Havre v New-York in listke za povratek iz Amerike
v staro domovino, po najnižji ceni

in brezplačna po-
jasnila daje samo **ED. ŠMARDA**
potovalna pisarna v Ljubljani, Dunajska cesta št. 18
v hiši „Kmetске posojilnice“

Največja in najstarejša
tovarna lončenih peči in
raznih lončenih izdelkov
Avugust Drelse, Ljubljana

Mnogokrat odlikovana.

Priporočam se slavnemu
občinstvu in prečastiti du-
hovščini v naročila na
**štedilna ognjišča
in peči**

preproste in najfinejše, iz-
vršene v poljubnih moder-
nih barvah in vzorcih naj-
bolj strokovnjaški, solidno
in trpežno po najnižjih cen-
nah. Župniščem, samosta-
nom in šolam dovoljujem
znaten popust. Ilustrirani
ceniki so na razpolago.

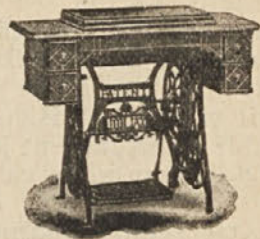
IVAN JAX IN SIN v Ljubljani,
Dunajska cesta 17

priloga svojo bogato zalogo raznovrstnih

voznih koles in
šivalnih strojev

= za rodbino in obrt. =

Naiboliša, naisigurneša prilika za štedenje!

Ljudska Posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 6

pritličje, v lastni hiši, nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo

sprejema hranilne vloge in vloge v
tekočem računu, za katere jamčijo
ne samo njeni zadružniki in njene
rezerve po 650.000 kron temveč tudi

cela dežela Kranjska

in jih obrestuje po

4³/₄ %

brez kakega odbitka, tako da sprejme vlož-
nik od vsakih vložnih 100 kron čistih
obresti 4-75 kron na leto. Za nalaganje
so poštnohranilnične položnice brezplačno
na razpolago. Stanje vlog je bilo koncem
marca 1913 čez 22 milijonov kron.

Načelstvo.

— 78 —

— 79 —

te razglednice, službe potrebam prometa in družabnega življenja,
ne predstavljajo kot umetniški izdelki. (Upr. sod., 16. februarja 1899,
št. 4635)c.

Za trgovino s posameznimi tiskarskimi izdelki, ki imajo na-
men služiti potrebam obrta in prometa ali domačega in družabnega
življenja, ni potreba koncesije, kakoršno zahteva § 15., točka 1. Taki
izdelki so n. pr. šolski zvezki, ceniki, voščila, naznanila oddati se
imajočih stanovanj, vzorci za računanje, razdelitev ur, bilježnice,
vpisniki za tekoče račune, prilepki za knjige in zvezke, modelirske
in kolorirске pole, vzorci za taka dela, ki se izvršujejo s tenkimi
žagicami, tiskovine za odvetnike, notarje i. dr. Ako trgovine z ome-
njenimi tiskarskimi izdelki ne izvršujejo obrtniki, kateri potrebu-
jejo po § 15., točka 1., koncesije, treba jo je prijaviti po predpisih za
vse svobodne obrte. (§§ 11. do 13. o. r.) (Min. naredba 3. avg. 1890,
drž. zak. št. 160.)

Semanji branjevci (fieranti) sploh ne smejo trgovati s knjigami,
podobami in tiskarskimi izdelki; na semnjih pa jih smejo prodajati
le tedaj, ako imajo poleg obrtnega lista za tako branjarjo tudi do-
tično koncesijo za trgovino s tiskarskimi izdelki. (Ukaz. min. za
notranje stvari, 10. sept. 1874, št. 13.310.)

Prošnje za dovoljenje za prodajanje periodičnih tiskovin, ozi-
roma šolskih knjig, koledarjev, podobik svetnikov, molitev in mo-
litvenikov morajo biti kolekovane s kolekom za 2 K in od oblastva
izdane licence za prodajanje omenjenih predmetov istotako s kole-
kom za 2 K za polo.

§ 21 a.

Obrtno posredovanje služb in mest.

Obrtoma obratovano posredovanje služb in mest je koncesioni-
ran obrt brez razločka mest in služb, katere je posredovati.

Kdor hoče pričeti ta obrt, mora izpolniti za samostojno obrto-
vanje sploh predpisane pogoje (§§ 2. do 10.) in vrh tega se zahteva
zadostna splošna omika, zanesljivost z ozirom na obrt in primerna
obratovalnica.

Pri podelitvi koncesije se je vrh tega ozirati na krajevne raz-
mere; podelitev je tudi od tega odvisna, da s stališča varnostne,
zdravstvene in nravnostne policije ni zaprek proti nameravanemu
obrtovanju.

Presojaje krajevne razmere se je zlasti tudi primerno ozirati
na to, ali in v koliko so v občini že zadostno poskrbeli za posredo-
vanje služb in mest sama država, dežela, okraj, občina ali društva

v ta namen naj se ti zavodi zaslisiijo, preden se podeli koncesija.
Ako se koncesija podeli navzlic ugovoru zaslišanih zavodov, imajo
ti zavodi tekom 14 dni po obvestitvi pravico priziva z odložitvno
močjo.

Koncesija se more podeliti tudi do preklica.

Trgovinski minister, sporazumno z ministrom za notranje
stvari more ukazoma izdati še obširnejša določila, kako se dobi
koncesija za posredovanje služb in mest posameznih kategorij.

§ 21 b.

Koncesije se moreje podeliti za posredovanje služb in mest
sploh ali pa omejiti zlasti na določene vrste služb in mest.

§ 21 c.

Da se more posredovanje služb in mest izvrševati obenem z
drugim obrtom po isti osebi ali v istem prostoru, to je dovoljeno
samo s posebnim odobrenjem političnega deželnega oblastva.

Tistim, ki imajo koncesijo za ta obrt, toda ne pravice prenoče-
vati tuje (§ 16, lit. a), je prepovedano, prenočevati tuje ženske, ki
iščejo dela.

§ 21 d.

Obrt posredovanja služb in mest mora izvrševati imetnik kon-
cesije praviloma osebno. Dopustno ni, dajati tak obrt v zakup.

Nasproti pa more politično deželno oblastvo iz važnih razlogov
dovoliti, da izvršuje obrt kak namestnik.

§ 21 e.

Vsak prosilec za obrt posredovanja služb in mest mora obenem
s prošnjo predložiti oblastvu, ki podeljuje koncesijo, opravljeni red,
v katerem mora biti natančno določeno, kakšne pristojbine in pogoje
bo zahteval imetnik obrta v svojem poslovanju.

Imetniku koncesije je prepovedano, dajati ali prejemati pred-
ujme ali sprejemati kavcije za mesta, ki jih on posreduje.

Opravljeni red naj se nabije v obratovalnici.

Vsako izpremembo opravljenega reda mora poprej odobriti poli-
tično deželno oblastvo.

Imetniki koncesij so dolžni dajati na zahtevo obrtnega oblastva
glede svojega opravljenega obrata podatke, ki so potrebni za stati-
stiko javnih izkazov o delu.

§ 21 f.

Tisti, ki so že poprejšnjih predpisih v redu dobili dovoljenje za
posredovanje služb in mest, se morajo ob nadaljnjem izvrševanju te